

Originalni naučni rad

UDK 342.4+342.24(497.1)“1974“

DOI 10.7251/SVR1919228S

УСТАВ ИЗ 1974 ГОДИНЕ КАО ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДИСОЛУЦИЈУ СФР ЈУГОСЛАВИЈЕ

МА Роберт Шврака¹

Правни факултет Бања Лука

Апстракт: Тема овог рада везана је за анализу правног основа за распад Југославије који се догодио почетком деведестих година двадесетог вијека. У ту сврху биће анализиран њен посљедњи Устав из 1974. године, који је, према многим ауторима, у себи садржао елементе конфедералног државног уређења који су послужили да се држава Југославија разбије на своје саставне дијелове.

Да би се на прави начин разумјела правна природа конфедерације, мора се појаснити шта то, уствари, конфедерација представља у правно-теоријском смислу, односно каква је њена веза са другим облицима државног уређења. Након тога, потребно је анализирати да ли је Југославија у свом уставу имала елементе конфедерације или је она пак била федерација по државном уређењу, што се *de facto* и тврдило.

На крају, имајући све ово у виду, биће изнесени одређени закључци до којих се дошло приликом анализе овог питања.

Кључне ријечи: *Устав СФРЈ из 1974 године, облици државног уређења, конфедерација и федерација, распад СФРЈ.*

УВОД

Питање распада СФР Југославије у посљедње вријеме све више долази у центар интересовања научне јавности. Након окончања свих ратова који су вођени на просторима бивших република, које су биле у саставу СФРЈ, овој теми могуће је прићи на много објективнији начин. Овдје ће се покушати дати једно правно објашњење догађаја који су условили распад СФРЈ и узроковали ратове који су тамо вођени. Дакле, у првом плану ће бити испитивано да ли је постојао правни основ за распад Југославије. У циљу одговора на то питање, потребно је теоријски анализирати облике државног уређења те их упоредити са посљедњим Уставом СФРЈ да би се добио одговор на питање каквог је, уствари, облика државног уређења била СФРЈ и да ли је тај посљедњи Устав могао да послужи као правни основ за дисолуцију СФРЈ на

---

¹ Асистент Универзитет у Бањој Луци, Правни факултет Бања Лука

републике као њене федералне јединице. Приликом израде рада, биће кориштени догматски метод, аналитички, историјско-правни метод те дијелом социолошки метод.

КОНФЕДЕРАЦИЈА И ФЕДЕРАЦИЈА КАО ОБЛИЦИ ДРЖАВНОГ УРЕЂЕЊА

Државе се, према облицима државног уређења, класификују на основу чињенице да ли у склопу државе постоји једна власт односно да ли се ради о држави у којој је постоји више власти². У првом случају према Хансу Келзену имамо ситуацију да постоји јединствена држава у којој је највиша власт јединствена³. Јединствена држава, опет, на основу степена децентрализације⁴, може да се подијели на једноставну централну, централизовану или пак децентрализовану односно на сложену државу (регионалну државу и федерацију)⁵. Трећа класификациона цјелина држава према облику државног уређења била би савез држава. Јединствене државе, било једноставне или сложене, постоји само једна суверена власт код савеза држава таква власт и непостоји јер су савези држава састављени из двије или више самосталних независних или несамосталних зависних држава⁶.

Ово питање везано за облик државног уређења СФРЈ је значајно због одређених права која постоје у федерацији а којих нема у конфедерацији и другим савезима држава ако се осврнемо на појам савеза држава који је дао Слободан Јовановић. Првенствено је конфедерални облик државног уређења могао да послужи као правни основ за дисолуцију СФРЈ.

Државе које су организоване као федерације, представљају државе које обично настају на два начина. Први начин је агрегација односно ступање суверених држава у нови државни облик а други начин је деволуција која је обратан процес односно раслојавање дотад једноставне државе на два или више дијелова које постају федералне јединице у новој држави⁷. Први процес је у пракси знатно чешћи него други. За СФРЈ би се могло рећи да је настала деволуцијом. Ако се

---

² Д. Митровић, *Теорија државе и права*, Досије студио, Београд 2010, 147.

³ Х. Келзен, *Чиста теорија права*, Правни факултет Београд - Центар за публикације, Београд 1998, 241 и даље.

⁴ Појам децентрализације обухвата однос између централних и децентралних органа у јединственој држави приликом чега је степен самосталности нецентралних органа висок како у персоналном смислу тако и у нормативном смислу.

⁵ Д. Митровић, 147.

⁶ С. Јовановић, *О држави*, БИГЗ, Београд 1990, 155-156.

⁷ С. Савић, М. Савић, *Теорија државе и права*, Комесграфика, Бања Лука 2017, 193.

погледају устава краљевине Југославије⁸, види се да они немају одредби које садрже назнаке федералног државног уређења осим одредби које организују власт у једноставној држави по нивоима⁹. Специфичност је уставног развоја Југославије била и та да је већ Октроисаним уставом одређена подјела државе на бановине¹⁰. Бановине „додуше, нису биле праве федералне јединице али све је то био дио пута ка федерализацији земље која је уследила после Другог свијетског рата. Оно што је карактеристика федерације као облика државног уређења јесте да федерација представља у највећој могућој мјери децентрализовани државу¹¹. Дакле, било какво даље растакање државе значило би уједно да више не постоји јединствена држава него савез држава.

У самој основи федерације која је правни појам стоји идеја федерализма која је више друштвени и политички појам. Појам федерализма обухвата појаву повезивања и слободног удруживања различитих териоријалних заједница људи у оквиру једне државе или између више држава и цјелина¹². Такође, федерализам представља и укључивање све већег броја држава у међународну заједницу која би се приближила државном савезу а све у циљу избегавања решавања спорова путем рата¹³.

Саму срж федералног државног уређења чини одсуство два фундаментална права, право нулификације и право сецесије. Забрана тих права није случајна. Забрана нулификације представља мјеру против раздруживања у сложеним јединственим државама које настају спајањем. Она се састоји у забрани улагања вета држава-чланица на одлуке органа федерације. Забрана сецесије представља додатну заштиту државе од самовољног издвајања тј. једноставног распарчавања дела савезне државе од стране њених држава-чланица¹⁴. Двије су главне тенденције друштвено-државног развоја у федерацији.

---

⁸ прво Видовдански устав из 1921. године.
[http://projuris.org/RETROLEX/Ustav%20kraljevine%20SHS_Vidovdanski%20ustav%20\(1921\).pdf](http://projuris.org/RETROLEX/Ustav%20kraljevine%20SHS_Vidovdanski%20ustav%20(1921).pdf) приступљено 10.10.2018 те Октроисани устав из 1931 године
https://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Ustav_Kraljevine_Jugoslavije.pdf приступљено 10.10.2018

⁹ члан 95 Видовданског устава
[http://projuris.org/RETROLEX/Ustav%20kraljevine%20SHS_Vidovdanski%20ustav%20\(1921\).pdf](http://projuris.org/RETROLEX/Ustav%20kraljevine%20SHS_Vidovdanski%20ustav%20(1921).pdf) приступљено 10.10.2018

¹⁰ члан 83 Устава Краљевине Југославије из 1931 године
https://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Ustav_Kraljevine_Jugoslavije.pdf приступљено 10.10.2018

¹¹ Д. Митровић, 230.

¹² Р. Марковић, *Уставно право и политичке институције*, Службени гласник, Београд 1995, 442.

¹³ Е. Спекторски, *Држава и њен живот*, Српска књижевна задруга, Београд 1933, 211.

¹⁴ Д. Митровић, 151.

Прва тенденција иде ка јачању савезне државе науштрб њених федералних јединица а друга тенденција иде ка још већој децентрализацији и потенцијалном сепаратизму¹⁵.

Конфедерација, с друге стране, представља облик државног уређења који се најбоље може разумјети ако се направи поређење са федералним обликом државног уређења. Као што је раније речено федерација настаје на два начина, агрегацијом или деволуцијом. Конфедерација такође може да настане на два начина. Први начин настанка конфедерације јесте уставним путем када је такав савез чвршћи. Други начин настанка конфедерације јесте уговорним путем, када се она обично назива савезом независних држава¹⁶. Већина аутора сматра да је конфедерација савез независних држава који ради остваривања неког заједничког циља установљује неке одређене органе¹⁷. Према томе, конфедерација није уопште нека „наддржава“ над удруженим сувереним државама пошто се она у теорији означава као „међународно друштво држава“¹⁸. То нас доводи до суштинских карактеристика конфедерације. Наиме, конфедерација нема ни своју територију, ни своје становништво, ни своју власт¹⁹. То је последица чињенице да конфедерација уопште и није држава као што је раније речено. Сва наведена својства и територију и власт и становништво задржавају државе чланице које склапајући међународни уговор установљавају једну лабаву заједницу суверених држава. У том савезу постоји заједнички орган али тај орган нема својство парламента јер га чине представници држава чланица који су одговорни својим владама. Зато, такав орган више подсећа на међународну конференцију него на законодавни орган самосталне државе²⁰.

Два права која су наведена као обиљежје федерације, право нулификације и право сецесије, имају другачији статус у конфедерацији. Пошто се у федерацији ишло за тим да се не дозволи разбијање савезне државе овдје је имајући, ако се има у виду правни статус конфедерације, ситуација супротна. Право нулификације и право сецесије постоје у конфедерацији и ова права стоје као гаранција забрани прерастања конфедерације у јединствену државу. Постоје и случајеви да је од овога направљен изузетак²¹.

---

¹⁵ Видети С. Савић, М. Савић, 193-194. ; Д. Митровић, 150-152.

¹⁶ Д. Митровић, 153.

¹⁷ Видети С. Јовановић, 155 и даље, Д. Митровић, 147 и даље, С. Савић, М. Савић, 191 и даље

¹⁸ Р. Лукић, Б. Кошутић, Д. Митровић, *Увод у право*, Службени лист СРЈ, Београд 1999, 383.

¹⁹ Сва ова три елемента према према прихваћеним становиштима дистанцирају модерну државу од неких предмодерних политичких заједница.

²⁰ Р. Лукић, Б. Кошутић, Д. Митровић, 382.

²¹ Примјер је оснивање Њемачке конфедерације 1815 године у којој је било забрањено право сецесије држава чланица конфедерације.

Дискусија о правном статусу федерације и конфедерације има за циљ да покаже карактеристична обиљежја оба ова облика државног уређења како би се могло даље испитати да ли је посљедњи југословенски Устав из 1974 заиста могао да да легалитет сецесионистичким покретима у СФРЈ.

УСТАВ СФРЈ ИЗ 1974. ГОДИНЕ

Устав у државно-правном поретку представља највиши општи правни акт једне државе који служи као темељ за изградњу цјелокупног правног система. Према начелу законитости, сви нижи правни акти у држави морају да произилазе из устава као највишег правног акта. Због тога, на устав се гледа као на *lex superior*, односно као на највиши закон.

Прва ствар коју треба напоменути јесте ток уставног развитка Југославије у периоду од завршетка рата па до њеног распада. У том периоду су донесена три устава. Први, непосредно послје рата 1946, затим Устав из 1963. и на крају посљедњи Устав из 1974. године²². Наравно, овдје се само мисли на период уставног развоја за вријеме социјалистичке Југославије. У вријеме Краљевине Југославије била су донесена још два устава која су спомињана већ. Већ у самом називу послјератне земље био је прокламован федерални облик државног уређења. Прво се та република звала Федеративна Народна Република Југославија да би се након тога звала Социјалистичка Федеративна Република Југославија. То се јасно види у Уставу из 1974. године. У члану 1. првог дијела Устава каже се да је да је Југославија „савезна држава као заједница добровољно уједињених народа и њихових социјалистичких република, као и социјалистичких аутономних покрајина Војводине и Косова које су у саставу Социјалистичке Републике Србије, заснована на власти и самоуправљању радничке класе и свих радних људи и социјалистичка самоуправна демократска заједница радних људи и грађана и равноправних народа и народности“²³. Ту се види да је у цитираном дијелу Устава изједначен народ са републиком, што ће рећи да је сваки народ имао своју републику. Ово напросто није могло да буде тачно пошто је Социјалистичка Република Хрватска била насељена већинским хрватским народом али не тако малим дијелом српског народа који су имали статус конститутивног народа. То се види на основу члана 1.

---

²² Службени лист Федеративне Народне Републике Југославије, година II, број 10, Београд, петак 1. фебруар 1946. ; Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XIX, број 14, Београд, среда 10. април 1963. ; Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974.

²³ Члан 1. Део први Устава СФРЈ 1974, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974.

Устава СР Хрватске из 1974. У том члану се каже да је „ Социјалистичка држава Хрватска национална држава хрватског народа, држава српског народа у Хрватској и држава народности који у њој живе“²⁴. Срби су тако имали статус конститутивног народа у СР Хрватској што у уставној пракси значи да нису могли бити прегласани приликом доношења одлука већ да су имали својеврстан вето на одлуке. Посебно је интересантан уставни статус СР Србије који се уводи овим чланом. Наиме, до тада СР Србија се посматрала као цјеловита и јединствена република у саставу СФР Југославије да би тим уставом она била подјељена на двије аутономне покрајине Војводину и Косово. Боље речено, те аутономне покрајине су добиле статус федералних јединице у склопу већ постојеће федералне јединице што је Србија била у Југославији.

Јасно је да се држава додатно усложњавала и да је друштвено-политичко стање у земљи било знатно компликованије него ли на њеном настанку. Већ други члан првог дијела Устава из 1974. открива саставне дијелове СФР Југославије, тачније допуњује први члан. У њему се каже да „ Социјалистичку Републику Југославију сачињавају Социјалистичка Република Босна и Херцеговина, Социјалистичка Република Македонија, Социјалистичка Република Словенија, Социјалистичка Република Србија, као и Социјалистичка Аутономна Покрајина Војводина и Социјалистичка Аутономна Покрајина Косово који су у саставу Социјалистичке Републике Србије, Социјалистичка Република Хрватска и Социјалистичка Република Црна Гора“²⁵. Те Социјалистичке Републике су имале статус какав имају федералне државе у склопу федерације. То је када се говори о формално правном дијелу. Куриозитет је да већина ових федералних јединица није ни постојала прије Другог светског рата било да је своју државност изгубила одавно или да је никада и није имала²⁶.

Законодавно тијело СФР Југославије је било класично законодавно тијело једне федерације. Оно је било састављено из два дома. Двodomост законодавног тијела јесте карактеристика федералног облика државног уређења да би се постигла једнака партиципација федералних јединица кроз доњи дом. Према члану 284 Устава СФРЈ „ Права и дужности Скупштине СФРЈ врше Савезно вијеће и Вијеће република и покрајина према одредбама овог устава. Савезно вијеће сачињавају делегати самоуправних организација и заједница и

---

²⁴ Члан 1 Устава СР Хрватске 1974, Народне новине, број 8 петак 22. вељаче 1974.

²⁵ Члан 2. Део први Устава СФРЈ 1974, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974.

²⁶ Босна и Херцеговина је своју државност изгубила 1469 године а рецимо Хрватска је своју државност изгубила потписивањем *pacta conventa* 1102 године са Угарским краљем.

друштвено-политичких организација у републикама и покрајинама. Веће република сачињавају делегације скупштина република и скупштина аутономних покрајина²⁷. Овдје је јасно да се ради о карактеристикама федералног облика државног уређења. Код конфедерације, као што је речено, нема парламента већ он више представља „ међународну конференцију држава“ него ли прави парламент. Код Југославије то није био случај.

У прилог тези да је СФР Југославија била озваничена као федерација, иде и чињеница да је држављанство у СФР Југославији било двоструко. Постојало је паралелно и држављанство република и држављанство савезне државе. Све ово је свакако карактеристика федералне државе.

Међутим, постоје бројне ствари које иду у прилог тези да је СФР Југославија била, уствари, прикривеног конфедералног државног уређења. Ове ствари су битне ако бисмо жељели да означимо Устав из 1974. године као правни основ за распад Југославије. Тај распад је само могао бити правно оправдан ако је СФР Југославија била конфедералног државног уређења.

Специфичност конфедералног државног уређења, које га разликује од федералног, јесте чињеница да државе чланице конфедерације немају право нулификације нити право сецесије. Уставом СФР Југославије из 1974 године оба ова права су била дјелимично дата, што иде у прилог тврдњи да је Југославија била *de facto* конфедералног државног уређења.

Ако се погледа одредба члана 301., види се да је законодавна активност у Вијећу република (Доњем дому) у погледу приједлога закона подијељена између тог Вијећа и Скупштина република односно покрајина. То би значило да се обе ове инстанце морају сагласити око неког законског приједлога. У случају да се они не сагласе Савезно извршно вијеће упућује Предсједништву приједлог закона о привременим мјерама. Ако се Предсједништво сложи у погледу садржаја тог закона, закон се подноси Скупштини на усвајање²⁸. Такав закон мора, као што се види, опет да се врати у скупштинску процедуру. Ту постоји могућност поновне блокаде од стране Вијећа република. Да би се то избјегло Устав је утврдио овлаштење Предсједништву да прогласи такав закон а такав закон остаје на снази све до доношења коначног закона у Скупштини²⁹. Види се да су

---

²⁷ Члан 284. Део четврти Устава СФРЈ 1974, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974.

²⁸ Члан 301. Део четврти Устава СФРЈ 1974, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974.

²⁹ Члан 302., Члан 303. Део четврти Устава СФРЈ 1974, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974.

покрајине и републике имале значајна овлаштења у законодавној процедури. Та овлаштења имала су чак и форму суспензивног вета. Све ово није карактеристика федералних држава и ова уставна могућност подсећа на право нулификације које имају државе чланице конфедерације.

Све ово се односило и на могућност промјене самог устава. Приликом промјене устава, морао се постићи консензус свих република и покрајина³⁰, што, опет, значи да су републике и покрајине имале могућност суспензивног вета у одређеној форми.

Много је контроверзније питање да ли су републике имале правну могућност сецесије из СФР Југославије. Устав је овдје остао недоречен. Међутим, оно што је речено у Уставу о праву на сецесију речено је у преамбули Устава. Тамо се на почетку у основним начелима каже да се „полази од права сваког народа на самоопредјељење укључујући и право на отцјепљење³¹. Ова одредба би, можда, могла имати овакав смисао када би се изоловано посматрала. Проблем може да настане јер је она само дио даљне реченичне конструкције у којој се алудира на уједињавање република у социјалистичку заједницу радних људи СФР Југославију. Овдје се, ако се примјени телеолошко тумачење, може закључити да је интенција уставотворца била да нагласи опредјељење народа за живот у Југославији пошто су историјске околности биле такве да је већина република СФРЈ била у саставу неких других држава³². Стварност је била таква да су се републике позвале управо на ову одредбу приликом растурања Југославије. Републикама се признало право на сецесију и то у АВНОЈ-евским границама, а веома је упитан легитимитет тих граница.

Право на самоопредјељење је дефинисано бројним међународним документима. О њему говори Повеља Уједињених нација из 1948. године. У члану 1. тачки 2. Повеље УН-а³³ каже се да је циљ уједињених нација развијање пријатељских односа између народа заснованих на поштовању начела равноправности и самоопредјељења народа. Међутим, то не значи да се самоопредјељење може постићи употребом силе или пријетњом употребе силе о чему говори члан 2. тачка 4. Повеље. Управо се то догодило на примјеру Југославије.

---

³⁰ Члан 400. Део пети Устава СФРЈ 1974, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974.

³¹ Основна начела Устава СФРЈ 1974. године, одјељак први, Део четврти Устава СФРЈ 1974, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974-

³² Босна и Херцеговина, Словенија и Хрватска у саставу Аустро-Угарске монархије, Србија и Црна Гора до Берлинског конгреса 1878 године у саставу Османлијског царства.

³³ http://www.tuzilastvorz.org.rs/upload/Regulation/Document__sr/2016-05/povelja_un_lat.pdf приступљено 11.10.2018 .

У међународном и уставном праву чврсто је био утврђен став да ове одредбе о самоопредјелјењу народа из Повеље УН и других међународних инструмената признају аутономију, али да искључују сецесију народа или федералних јединица. Својевремено је Тант, генерални секретар УН-а, на јасан и недвосмислен начин тврдио да „Уједињене нације нису прихватиле, не прихватају и неће никад прихватити принцип сецесије дела државе чланице УН“. Само неколико година касније Уједињене нације су, под диригентском палицом великих сила, демантовале Тантове ријечи. Бивше федералне јединице СФРЈ- Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина и Македонија су брзо постале чланице Уједињених нација³⁴. Тренутно траје борба великих сила (САД првенствено) да и Косово постане дио Уједињених нација.

ЗАКЉУЧАК

У раду је дата анализа конфедерације и федерације као облика државног уређења са циљем појашњења које су главне карактеристике ових облика државног уређења. Они су обрађени првенствено због спорења око облика државног уређења СФР Југославије. Након тога дата је анализа посљедњег Устава СФР Југославије из 1974. године. Имајући све ово у виду могу се наметнути одређени закључци.

СФР Југославија је несумљиво била проглашена федералном државом што се видело анализом њених уставних одредби. Уставни развој Југославије је ишао правцем федерализације земље и децентрализације. Ово је видљиво ако се упореде одредбе њених устава почевши од Видовданског из 1921. године па закључно са Уставом из 1974. године. У основи усложњавања државног уређења је усложњавање друштвених фактора који су узроковани бројним узроцима (историјским, културолошким, економским...). Комплетна државна хетерогеност се одразила и на уставни развој земље.

У Уставу из 1974 године су биле остављене извјесне клице конфедералног државног уређења. Остављајући републике као федералне јединице које су у сваком моменту биле спремне да се издвоје из федерације (као што су независне државе спремне да изврше сецесију из конфедерације), затим дајући одређену могућност вета републикама и покрајинама и на концу остављајући неодређену одредбу о „самоопредјелјењу народа до отцјеplјења“, Устав СФР Југославије је дао легитимитет сецесионистичким елементима да изврше разбијање Југославије.

THE CONSTITUTION OF 1974 AS THE LEGAL BASIS FOR THE DISSOLUTION OF THE SFR OF YUGOSLAVIA

MA Robert Švraka

Abstract: The theme of this paper is related to the analysis of the legal basis for the dissolution of Yugoslavia, which occurred in the early 1990s. For this purpose, her

³⁴ Р. Лукић, Б. Кошутин, Д. Митровић, 392-393.

latest Constitution of 1974 will be analyzed, which, according to many authors, contains elements of the Confederate system of government that served to break the state of Yugoslavia into its constituent parts.

In order to properly understand the legal nature of the confederation, it must be clarified what, in fact, the confederation represents in a legal-theoretical sense, that is, its relation to other forms of government. After that, it is necessary to analyze whether Yugoslavia in its constitution had elements of a confederation or whether it was a federation by state system, which was argued de facto.

Finally, with all this in mind, some conclusions will be drawn when analyzing this issue.

Keywords: *SFRY Constitution of 1974, forms of government, confederation and federation, breakup of the SFRY.*

ЛИТЕРАТУРА

1. Митровић, Д. (2010). *Теорија државе и права*, Досије студио, Београд.
2. Келзен, Х. (1998). *Чиста теорија права*, Правни факултет Београд - Центар за публикације, Београд.
3. Јовановић, С. (1990). *О држави*, БИГЗ, Београд.
4. Савић, С., Савић М. (2017). *Теорија државе и права*, Комесграфика, Бања Лука.
5. Марковић, Р. (1995). *Уставно право и политичке институције*, Службени гласник, Београд.
6. Спекторски, Е. (1993). *Држава и њен живот*, Српска књижевна задруга, Београд.
7. Лукић, Р., Кошутић, Б., Митровић, Д. (1999) *Увод у право*, Службени лист СРЈ, Београд.
8. Устав ФНРЈ из 1946. године, Службени лист Федеративне Народне Републике Југославије, година II, број 10, Београд, петак 1. фебруар 1946.
9. Устав СФРЈ из 1963. године, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XIX, број 14, Београд, среда 10. април 1963
10. Устав СФРЈ из 1974. године, Службени лист Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, година XXX, број 9, Београд, четвртак 21. фебруар 1974
11. Устав СР Хрватске из 1974. године, Народне новине, број 8 петак 22. вељаче 1974
12. [http://projuris.org/RETROLEX/Ustav%20kraljevine%20SHS_Vidovdanski%20ustav%20\(1921\).pdf](http://projuris.org/RETROLEX/Ustav%20kraljevine%20SHS_Vidovdanski%20ustav%20(1921).pdf) приступљено 10.10.2018 године.
13. https://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Ustav_Kraljevine_Jugoslavije.pdf приступљено 10.10.2018 приступљено 10.10.2018 године.
14. http://www.tuzilastvorz.org.rs/upload/Regulation/Document__sr/2016-05/povelja_un_lat.pdf приступљено 11.10.2018 године.